

ÉRDÉMI ÉLET

POLITIKAI,
TÁRSADALMI,
MŰVESZETI ÉS,
KÖZGAZDASÁGI
HETILAP

TARTALOM

A legbonyolultabb probléma

„Legsürgösebb városi tennivaló a villanygyár megváltása“

Téves elvek alapján alakult meg a „Credit“ Részvénytársaság

Havi fizetéssel, mellékdíjak nélkül is hiába kínálják lakásaikat az arádi háziurak

Két őszinte visszaemlékezés arra az időre, amikor Dayka Margit még mezitláb árult ujságot Nagyváradon

Tanítsák meg a közönséget a közlekedésre

Zsebkendők hava

Film Élet

Humor stb., stb.

ARA 20 LEI.

XX. évf.
11. sz.

Arad, 1931
ápr. 11.

Erika

IDEAL, UNDERWOOD

és hordozható

írógépek

ujak és használtak állandóan rak-
táron. — Nagy javító műhely!

Császár,

A R A D, Strada Bratianu No. 2.
Minorita-palota — Telefon 393. -0-0-

50%-kal mérsékelt
körutazási jegyek a

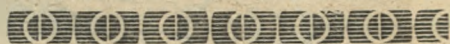
Wagons-Lits Cook

Utazási Világvállalat Menetjegyirodájában

Minorita templommal szemben. TELEFON 6-57. — Jelentős összeget
takaríthat meg, ha nálunk érdeklődik, mielőtt bárhová utazik,

WEISZ LIPÓT FOTOSZALONJA

Bulevardul Regina Maria No. 22.
(Dáciával szemben) — Gyermekek-, por-
trait és interieur felvételek a legszebb
kivitelben eszközöltnék.

ARAD legkellemesebb
szórakozóhelye a

Városi Kávéház!

Central University Library Cluj

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	600 lei
Félévre	300 lei
Negyedévre	150 lei
Az egyes számú ára	20 lei
Ó-Romániában	20 lei
Jugoszláviában	4 dinár
Csehszlovákiában	4 c. k.
Amerikában 1 évre	5 d.

Telefonszám 520.

Megjelenik minden hó 1-én, 11-én, és 21-én. Hirdetések közvet-
lenül a kiadóhivatalhoz küldendők vagy bármelyik hirdető iroda
utján is feladhatók. A hirdetések díja szövegoldalon 8 lei, hirdetés-
oldalon 6 lei négyzetem.-ként. Nyílttér rovatban 50 lei, szöveg-
közti részben 32 lei a sordij. Ünnepi számokban a hirdetések és
egyéb közlemények ára 50 százalékkal magasabb.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: ARAD, Str. Cloșca (Szent László-ucca) 2.

Előfizetési árak egy évre: vállalatoknak, nagykereskedőknek és külföldre
1000 lei, nyugdíjasoknak, köztisztviselőknek 300 lei.

A legbonyolultabb problema

Ünnep után nem mulaszthatjuk el abbéli emberi kötelességünket, hogy azokról is megemlékezzünk, akik ma a világgazdaság titokszerű alakulása folytán súlyos gondokkal és nélkülözésekkel küzdenek, kik még attól az áldásos örömtől is meg vannak fosztva, melyet a szerény munka nyújt. Emlékezzünk Krisztus szavaira: Boldogok, akik sirnak, mert ők megvigasztaltatnak. Milliósámra rug azoknak tömege, kik ma a világ minden táján munka és kereset nélkül ébrednek fel és akik legelemibb szükségleteik kielégítése nélkül látják leáldozni a napot. A társadalomra nézve pedig egyfelől milliárdra menő értékek pusztulnak el, hiszen csak Németországban az egy évben elmaradt új érték közel tizmilliárd márkát tesz.

Az ünnepi hangulat nem alkalmas arra, hogy tudományos kutatásokba bocsátkozzunk arról, mik az okai ezen rendkívüli, a történelemben páratlan helyzetnek? Mik az okai annak, hogy mikor nap-nap után tanui vagyunk a technika legbámulatosabb, az emberiség életét gazdagító találmányainak, a gazdasági, társadalmi szervezkedés művészeté annyira kezdetleges, annyira gyarló, hogy emberek milliói a természet adományait nélkülözik, hasznos munkát nem tudnak végezni, a kétségbeesés és a társadalmi veszélyek rázkódtatásai végig vonulnak az emberiségen.

Mínthogy tehát ezen végzetes helyzet okait részben ismerjük és mínthogy ezen okok egy része is olyan, hogy

Rögtön szépít a világhírű
»Margit«-crem
GEA-KRAYER TIMIȘOARA

hozzá nem tudunk férközni, vagy ha azokat megváltoztatni akarnók, csak még sulyosabb bajokat idéznék fel, csak nagyon tökéletlenül, nagyon hézagosan, nagyon mulólag vagy pedig egyáltalán nem tudunk a sulyos baj gyógyításáról gondoskodni. Hogy erről meggyőződünk, elég egynéhány gyógmódról említést tenni. Vannak például, akik a vásárló erő hiányának tulajdonítják a termelési tevékenység összezugorodását és azzal a munkások keresethiányát, a vásárló erő gyarapítására tehát a nagy munkástömegek jövedelmének fokozását, a munkabérek emelését ajánlják. Hogy ez azonban magában véve még nem biztos szer, arra viszont hivatkozhatni, hogy az Egyesült Államokban a munkabérek magasak és mégis nagy a munkanélküliség. Vannak mások, akik a munkaidő megrövidítését ajánlják, miáltal több munkás találhatna alkalmazást. Ezzel szemben pedig csak rövid idővel ezelőtt a német munkaügyi miniszter utalt arra, hogy a német gyári ipar átlagban csak ötórás munkaidővel dolgozik és azért mégis katasztrófálisan nagy a munkanélküliség. Látjuk már ebből is, hogy itt rendkívül nehéz, rendkívül bonyolult problémával állunk szemben, mely minden kurzuslást minden elhamarkodott műtétet, minden jelszövegeket kizár. Jellemző erre az is, hogy sem azok az államok, melyekben már igen erős a szociálista felfogás, mint Angliában, Németországban, Ausztriában, a sulyos kórt nem tudták gyógyítani de a kapitalista szellemű Egyesült Államokban sem és most már Franciaország helyzete is sulyosodik. Jellemző az is, hogy a szociális terápia az egész világon más orvosok nem tud alkalmazni, mint a nagyon prekár állami szükségmunkát, amely természetesen állandó jelleggel nem bírhat — pedig a munkanélküliség egyik kategóriájának állandóságával kell valószínűleg számolni, — amely amellettt kedvezőtlen visszahatással van sok tekintetben, amiért is nem egy kiváló szociálpolitikus ellene állást foglal.

Oly struktúra-változások mentek végbe a gazdasági életben, amelyek az embert sok munkakörből kiszorították, sok terhes kellemetlen munka alól ugyan felszabadították, de egyuttal munkások tömegeit megfosztják a kereset lehetőségétől. Kétségtelen, hogy ez idővel a jövedelemalakulásra és a jövedelemeloszlásra is hatást fog gyakorolni, mert bizonyos, mint azt egy író szellemesen megjegyzi, ha két font kenyeret termelünk, abból nem lehet három fontot kiosztani.

Egy dolog azonban bizonyos. Az ugyanis, hogy elveket kell a társadalmi életbe bevezetni. Ezen irányelvek követelik, hogy egész gazdasági gondolkodásukat, és azzal összefüggően gazdasági berendezéseinket, gazdasági cselekedeteinket szo-

— Minden cikkért írója felel. Az „Erdélyi Élet“ hasábjain helyet talál minden közérdekű esemény. Belső és külső munkatársaink mindenről az igazat és csak az igazat írják. — Nem igazat írni nem szabad.

ciális alapra kell helyezni. Nevelési rendszerünket, közigazgatási rendszerünket, adórendszerünket, birtok- és örökösödési rendszerünket, általában jogrendszerünket, személyi, dologi, szerződési jogrendszerünket, szociális eszmékkel kell átíratni. Termelési rendszerünket különösen abban az irányban kell szervezni, hogy lehetőleg hosszú időre biztosíttassék, hogy a munkaszerződés felmondása óvatosabban szerveztesse stb. Nem riadnék vissza attól sem, hogy azoknak az iparágaknak, illetve termelési ágaknak, melyek nagyszámu munkást foglalkoztatnak, mit statisztikailag lehet megállapítani, bizonyos kedvezmények nyújtassanak. A háztartási alkalmazottak, akik már sok háztartásban általában ismeretlenek, a házbérek mérséklésével ismét szaporíthatók volnának. A vállalkozó szellemet stimulálni kell, a kereskedelem súlyos helyzete mellett nem volna szabad érzéktelenül elmenni. A szellemi munkások elhelyezését is elő kellene mozdítani és a leépítendőek listája is a legszűkebbre szorítandó. Minden gondot arra kell fordítani, hogy az élő emberanyag ne pusztuljon el, ne ragadtassék el veszedelmes áramlatoktól. Hogy ez nem utópia, ahhoz elég egy pillantást vetni a statisztikára, mely mutatja, hogy mennyi lehetősége volna munkaalkalmak teremtésére, milyen kezdetleges a vidék struktúrája, mennyi ipari, szellemi munkás hiányzik még ott arra, hogy kulturális életről lehessen szó. De megjegyzem, a munkásoknak is kötelességük, hogy e törekvéseket előmozdítsák munkakedvvel, nem tulhajtott, méltányos követelésekkel és az uralkodó társadalmi rend elismerésével.

Ezt követeli ma a szociálpolitika. A takarékosággal, mely egyik oszlopá a gazdaságtársadalmi épületnek, szintén nem kell odáig menni, hogy embertömegek megélhetését kockáztassuk. A racionalizálásnál is ezeket lehetőleg szem előtt kell tartani. Az állam buzdítson munkaalkalmak teremtésére, ne zsugorítsa össze helytelen eljárásokkal, zaklatásokkal, favoritizmussal a munkaalkalmak teremtésére irányuló törekvést. Sőt jutalmazását, elismerését ne csak azoknak nyújtsa, kik busásan és embertársaikkal nem törődve szedik az élet mindenfajta gyümölcsét, hanem jutalmazza ma és mindig azokat, kik mentől több tisztességes, dolgozni óhajtó munkás számára teremtenek megélhetési alkalmat. Nyújtsa ezeknek a polgári korona legszebb ékességéit. Mert minden gazdagságnál nagyobb az emberben és munkájában rejlő érték.

— s — a.

— **Az Erdélyi Bank és Takarékpénztár r. t.** aradi fiókja ezuton értesíti t. betétes ügyfeleit, hogy 1931. április 15-ével a folyószámla és takarékbetétek után [ugy lei. mint deviza betétek] térített kamatlábat 1% azaz egy-százalékkal leszállítja.

«Legsürgősebb városi teendő: a villanygyár megváltása»

Lantos Miksa tanácsstag érdekes nyilatkozata a drága villanyról és egyebekről

Lantos Miksa, a villany specialistája az aradi tanácsban. Minden gyűlésen felszólal és kér, vagy mond valamit a villanyról. Szinte fanatikusa az eszmének, hogy a város

váltsa meg a villanytelepet, még pedig minél előbb, mert csak így biztosíthatja a lakosságának az olcsó áramot. Munkatársunk felkereste Lantos Miksát és nyilatkozatot kért tőle erről a közérdekű kérdéstről.

A kis, sovány ember szemei felragyognak, amikor a villanyról van szó. Hihetetlen energia sugárzik belőlük. Szívesen beszél kedvenc témájáról, mintha csak a tanácsülésen szónokolna.

Romániában alig van város, ahol drágább az áram, mint Aradon.

Beszerezett adataim szerint a legtöbb helyen lényegesen kevesebbet fizetnek az áramért, mint mi. Így például az aradi 16 lejes ár helyett

Chişinauban és Craiován csak a fele: 8 lej, Marosvásárhelyen 13, Lugoson és Ploestiben pedig 14 lej az egységár.

Ezek a városok mind kisebbek Aradnál, tehát dacára kevesebb fogyasztásuknak, mégis olcsóbb árat élveznek. Feltehető, hogy nagyobb fogyasztás mellett még jutányosabb áron jutnának áramhoz.

A kis Déva is megtudja csinálni, hogy nagyfogyasztó malmoknak három és fél lejes egységáron számítja az áramot.

Az aradi villanytelep arra hivatkozik, hogy régi gépei miatt aránylag magas önköltségi árral kénytelen dolgozni. Ezzel szemben azonban

a szakértők véleménye az, hogy az aradi világító áram önköltségi ára sem lehet több négy tejrél

A legutóbbi tanácsülésen megsürgtettem egy interpellációban hogy a villanytelep terjessze be számadásait, melyre szerződése szerint kötelezve van. Ha betekintést nyerhetek kalkulációjukba, akkor erről a kérdéstről is többet mondhatok.

Kultur- 1931. Berger Károly hegedűművész egyetlen hangversenye. — Jegyek Oláh Sándor könyvk-ben.
palota április 14.

— Egyébként véleményem szerint a villanygyárat sürgősen meg kell váltania a városnak. Ez nagylontosságu közérdek. Semmiesetre sem szabad kivárni azt a 15 esztendő, melynek letelte után a szerződés szerint ingyen tulajdonunkba kerül, mert erre az „ingyenre“ alaposan ráfizetnénk

A villanytelepet fennállása óta, vagyis 30 éve nem modernizálták tulajdonosai, tehát joggal telteljük fel, hogy a most következő 15 évben sem fogják pótolni az elmulasztottakat

Ebben az esetben a város olyan rozoga állapotban kapja meg a villanytelepet, mint annakidején a gázgyárat kapta, melyre azóta is ráfizetnek.

A villanygyár becsértéke ma 30 millió lej de 15 év múlva semmit sem fog érni.

Ha ma megváltjuk harminc millióért, akkor ezt az összeget feltétlenül behozhatjuk a hátralévő 15 év alatt, azonkívül modernizálhatjuk is a gyárat, miáltal az áramot is olcsóbbíthatjuk.

Az aradi villanytelep minden ellenkező állításával szemben ma sem modernizált semmit, sőt

szerződése ellenére festellen és toldozott oszlopokat állít fel ma is a főutvonalakon is.

A villanygyár átvételét a nagy kölcsönből kell végrehajtani, illetőleg finanszírozni.

A városi kezelés feltétlenül csökkentené az üzemi költséget, főleg az adminisztratív kiadásait, melyeknek tulságosan felnövekedett volna egyik oka az áram drágaságának.

Az árleszállítás mellett is haszna maradna a városnak, melylyel hamarosan amortizálni lehetne a megváltási árat.

— *A villanytelep megváltása a város fejlődésének új lehetőségeit nyitná meg.*

A hegyaljai villamos városi kezelése, a villanyüzemü autóbuszok, vagy trolleybuszok (sinnélküli villamosok) forgalom-bahelyezése, a mozik olcsóbb árama révén új perspektívák előtt állnának egyéb közüzemeink is.

Bucsuzás előtt kijelenti még Lantos Miksa, hogy minden erejével azon dolgozik, hogy a város váltsa meg a villanytelepet. Ő addig nem nyugszik, míg ez meg nem történik.

Mi elhisszük, hogy ennek a kis embernek szívós akaratára tényleg keresztül viszi a nagy tervet Arad egész lakosságának javára. (l.)

Sámson J.

uriszabó tavaszi szövetkülönlegességei beérkeztek

A R A D, Neuman-palota.
LEGKIVÁLÓBB SZABÁS!

Tanítsák meg a közönséget a közlekedésre!

Budapesten az iskolában oktatják a gyermekeket: hogyan kell járni az uccán

Az autóbusz közlekedés bevezetésével Aradon annyira megnövekedett az uccai forgalom, hogy városunk vezetősége jónak látta a fontosabb megállóknál figyelmeztető táblákat elhelyezni. Nem a járművek, hanem a gyalogjárók részére. *Bebizonyított tény ugyanis, hogy a legtöbb uccai balesetet a gyalogjárók okozták.*

A járművek közlekedését már régebben szabályozták, a vidéki kocsikat kivéve nincs is nagyobb baj velük. Annál több a gyalogjárókkal. Az emberek nem akarnak leszokni arról, hogy az uccán sétálva olvassanak a kocsiuton, átlós irányban menjenek keresztül, mert így rövidebb az ut, hogy a legforgalmasabb helyen megálljanak és félóráig elbeszélgessenek kedves ismerősükkal. Főképen ezért nem csökken az uccai balesetek száma. Arad vezetőségének figyelmébe ajánljuk a budapesti példát, ahol husvét után az iskolákba és óvodákba bevezetik a közlekedést. Ez nálunk is célra vezető volna, azonban ki kellene egészíteni a felnőttek oktatásával is.

BCU CAJ közlekedési tizparancsolat

A helyes közlekedés szabályait Pesten egy „tizparancsolatba” foglalták össze a nagyok részére, míg a kis elemisták és óvodások képes könyvet kapnak, amelyből ugyanazt szemléltető módon megtanulják. Érdemes egy kicsit tekinteni ezekbe a könyvekbe.

A tizparancsolat első pontja így hangzik: A tüntetést és csoportosulást messze kerülj el, mert ártatlanul is bajba kerülhetsz még a rendőrség részéről is. „A képeskönyv első ábrája ennek megfelelő uccai tüntető csoportot ábrázol. Kövek hullanak, botok emelkednek a levegőbe és vágató rendőrlovasok rohannak a tömegbe. A kép alatt ez a vers áll:

Tüntetést ki messze kerül
Fejéhez kő sose repül!

A második parancsolat: A szembejövőt balra kerülj el, az előttdjártót jobbra előzd meg. [Balra tarts, jobbra előzz.] Ez nálunk fordítva érvényes: Jobbra tarts és balra előzz! A képeskönyvben kedélyes ábra illusztrálja ezt a parancsolatot, melyen két újságot olvasó járókelő rohan egymásnak, körülöttük mindenki nevet. A szöveg:

Ne járj az uccán olvasva
Járdán is tarts mindig balra!

3. Mielőtt a járdáról az uttetre lépsz, nyugodtan nézz jobbra-balra és csak ha jármű nem közlekedik siess át a tulsó oldalra. Versben:

Tekints jobbra, tekints balra
Aztán lépj a kocsitra!

4. Keresztuton négyszögben járj
A rendőr intésére várj!
5. Állj, ne ugrálj, ha váratlan
Jármű bukkan fel utadban!

A hozzávaló kép kiabáló soffórt, fékező villamoskocsit és rémulten futó gyalogost mutat.

6. Az álló villamost, vagy autóbust sohasse kerüld meg, mert a mögötte lesuhanó jármű elgázolhat. Várd meg, míg az autóbusz tovább halad és az uttestet áttekintheted.

Ugyanez versben a kisgyermekek részére:

Ne kerüld meg a villamost
Más jármű jön és eltapos!

7. Bármennyire sietsz is, ne kockáztasd életedet azzal, hogy robogó villamosra, vagy autóbuszra felugrasz, vagy azokról lelépsz. A legtöbb törött kar, láb, munkaképtelenség, sőt halál az ilyen oktan hősködésből ered. Egyszerűbben:

Mozgó járműre ha ugrasz
Koldus mankóra juthatsz!

A nyolcadik parancshoz rajzolt képen barátságos arcu rendőr igazoltat egy pipás falusi embert, kissé távolabb tőlük egy ósz szakállu öreg ember elcsuszik a banánhéjon.
Szöveg:

Szemétkést és köpködést
Nem tűr a rend és jóizlés!

Ez a szabály főként ajánlható a mi közönségünknek figyelmébe, mert talán sehol sincs annyi szemét és köpés az uccákon, mint Aradon. Pedig milyen egyszerű!

8. Mindenkor csak zsebkendőbe köpj, szemetet csak szemétyűjtőbe dobj. A kilencedik parancs emberbaráti kötelességeinkre figyelmeztet, sőt az elfelejtett, vagy divatból kiment udvariasságra is felszólít.

9. Az ucca forgatagában, reászoruló vaknak, bénának, öregnek és gyermeknek válogatás nélkül légy segítségére. Járművekben idősebbnek, nyomoréknak, betegnek, gyermeknek és nőnek mindig szívesen add át helyedet. Versben:

Nemes tett, ha aggot, vakot
Gyermeket, nőt támogatod!

Végül tizedik parancsolat: Tiszteld a rendet s a rend kedvéért becsüld meg hivatott órét, a rendőrt. Nehéz szolgálatában támogasd, mert ő mindig barátja a közönségnek. Ezt nálunk először a rendőrök jórészének is meg kellene tanulniok. Sőt versben is, hogy igazán jóakarói legyenek a közönségnek, melyet szolgálni kötelességük:

Rendet tarts és majd meglátod,
Hogy a rendőr jóbarátod!

Igy szól a tízparancsolat, melyet ezennel ajánljuk Luțai polgármester ur és a tanügyi hatóságok figyelmébe.

Két őszinte visszaemlékezés arra az időre, amikor Dayka Margit még mezitláb árult ujságot Nagyváradon

(Az Erdélyi Élet eredeti tudósítójától.)

Az ujságíró előbb megkérdezte a művésznőt, hogy szívesen beszél-e arról a váradi kis rikkancsról, akit ugyan csak Dayka Margitnak hívtak. Mert ha nem, akkor ő sem írja meg a maga visszaemlékezését. Az ilyen elődöket a színháznál szeretik letagadni. Dayka Margit okosan viselkedett. Azt mondta, hogy: nagyon szívesen! Kikapar egy néhány meleg emléket a közel huszéves idő alól. Rögtön így is kezdte:

— Rikkancs koromban . . .

És olyat füttyült hozzá, két ujjal, hogy a falról leesett a vakolat. Aztán szóról-szóra a következőket mesélte el.

Igy mondta el a művésznő

— Hogy mire emlékszem váradi gyerekkoromból? . . . Az Arany János-ucca 1. szám alatt laktunk. Tudja, ott kellett végigmenni a Teleki-uccán. Egy szüteren helyiségben volt ez a szobánk, azért költöztünk ide, mert a Galamb-uccában volt nekünk azelőtt lakásunk, de az ránkomlott. Olyan viskó volt! . . . Mikor hatéves voltam, már két kis ikerhugomat dajkálgtam. Aztán emlékszem arra, hogy nagy influenza járvány dühöngött Nagyváradon, beteg lett az anyám is, — akkor én ápoltam!

Első összeköttetés a sajtóval: egy mosónő

— Hét éves voltam és egyetlen. összeköttetésem a sajtóval ekkor még csak a mosónőnk volt. Ez az asszony nem tudott megélni egyedül a mosásból és a hajnali órákban lapkihordónő volt. Nem volt a háznál se ennivaló, se orvosságra való és én egy délután összeültem tanácskozni a mosónővel. Azt kérdeztem tőle, nem tudnék-e én is valamit keresni a lapoknál, ugymint ő?

— Azt maga nem teheti meg, — mondta a mosónő. — mert akkor éjjel fent kell maradnia.

Ezt ő úgy értette, hogy kora hajnalban kellene fölkelnem. Hát én ettől nem ijedtem meg. Másnap bementem a Hegedüs Hirlapirodába és jelentkeztem, hogy vegyenek fel engem lapkihordónak. — Eregy már — mondták nekem, hiszen te még kicsi vagy! Kicsi ide, kicsi oda, feleltem én, az nem számít, én már régóta foglalkozom az ilyesmivel. — hazudtam nagy bátran. És addig nem mentem el a hirlapirodából, míg föl nem vettek rikkancsnak.

Borralalót adtak, de lapot nem vettek el tőlem az urak

Rikkancséletem nagyon szomorú tapasztalatokkal járt. Egyszerűen nem vették meg tőlem az ujságokat. Mert ké-

sőbb rámbizták a délutáni lapok árusítását is és én nagyban jártam a várost, az uccákat, tereket és a kávéházakat, de érdekes: mindenki adott borravalót, de senkisé vett tőlem ujságot. Hát tudja: rettenetesen resteltem úgy beállítani a hírlapirodába, hogy a hónom alatt még megvolt az egész csomag ujság! . . . Törtem a fejemet, hogy mit csináljak ezzel a sok lappal, amelyik a kutyának se kell? Hamar kitaláltam! Ott van a Rákóczi-uton a Széchenyi-szálloda, odajártak sörözni a nagyurak és nyilott annak az uccára egy szörnyű nagy, sötét kapuja. Beosontam a kapualjába és a honom alól odalöktem a sötét sarokba a lapok felét. Aztán úgy állítottam be a hírlapirodába, mert a pénzzel el tudtam számolni.

A rikkancs első szárnypróbálgatása otthon a tükör előtt egy pongyolában

— Másfélévig ettem a rikkancsok keserű kenyerét. Akkor már a pesti lapokat és egy színházi ujságot is árultam, tudtam olvasni és itt bukkantam rá a Stambul rózsája című operett szövegére. A színház lépcsőjén ültem egyszer busan, térdemre támasztottam a könyökömet és azon gondolkodtam, hogy jaj, mi lenne, hogyha ebbe a gyönyörű darabba játszani tudnék. Mert volt ebben egy kis szállodai boy szerepe. Ezt olvastam éjjel-nappal. Egyszer aztán felvettem anyám slafrokját, magam köré tekertem és elpróbáltam a kopott tükör előtt a Stambul rózsájának primadonna szerepét. Ez nem tetszett. Ura visszatértem a kis boy szerepére és szóról-szóra megtanultam.

Hogy mutatkozott be Dayka Margit a váradi szinigazgatónak

— Másnap reggel kilenc órakor fölmentem Erdélyi Miklóshoz, a szinigazgatóhoz, hónom alatt a napi ujságcsomaggal, elibeálltam és azt mondtam:

Hallom, hogy itt előfognak adni a Stambul rózsája című darabot. Tessék engem ebben felléptetni, mert én tehetséges vagyok!

— Képzelterti, hogy mekkorát nézett Erdélyi Miklós a nyolc és fél éves, mezitlábos rikkancs-lányra, amikor ilyen követeléssel álltam eléje. Lestem, hogy mosolyog-e vagy összehúzza-e a szemét. Mosolygott. Ugy? — mondta. Akkor gyerünk le a szinpadra! Lássuk, mit tudsz?

Lementünk a váradi szinpadra, elhajigáltam az ujságokat, ott éppen próba folyt, beálltam a szereplők közé és vettem a boy szerepét — sugó nélkül. És eljutottam a szerepben ahhoz a ponthoz, amelyik döntő volt rám nézve. El-n séli ez a boy az egyik helyen, hogy a férfi könyörög a nőnek: nevez engem bocinak! Ahogy én ezt utánoztam, ezt a férfit, azon hangosan kacagtak a színészek. Mikor pedig a szerep szerint elmondtam, hogy „olyan szerelmesek ezek, hogy már nem jó nézni!” — felkaptak az ölükbe és

összecsókoltak. Rögtön elvették a szerepet attól, akinek ezt szánták és két nap múlva már készen voltam az első premiérré.

Háromhavi gázsiján egy tornacipőt vett

— Rögtön előleggel kezdtem. Ugyanis nem volt cipő a lábamon. Egyáltalán semmiféle cipőm nem volt. Megkértem Erdélyi Miklóst, hogy legyen szives és adja ki nekem előre háromhavi gázsimat, amit az igazgató — legnagyobb meglepetésemre — szó nélkül teljesített. A mérhetetlen pénzzel azonnal bementem egy cipőüzletbe és az egészet befektettem egy fekete tornacipőbe. Erre ment el az első háromhavi gázsim, amelyet előlegbe vettem föl.

— Nem héncegek, sikerem volt. A premiéren ünnepeltek. Ettől kezdve állandó gyerek-primadonnája voltam Erdélyi Miklósnak, aki majdnem magához vett a lakására is, a legtöbb időmet ott töltöttem E. Kovács Mariska mellett, aki kis ruhácskákat varrt nekem. De én rohamosan elkezdtem hizni, nőttem, úgyhogy egyszer Erdélyi Miklós megfenyegetett, hogy ő nem győz nekem minden négy hónapban új ruhát csináltatni. Próbáljam meg és gondoskodjam magamról.

Már rögtönözni is mer a szinpadon

— Emlékszem, hogy pár hónap múlva már viccelni is mertem a szinpadon. Rögtönöztem. Ez a Csárdáskirálynőben történt. Abban is egy boy szerepét játszottam és egy tálcán névjegyet nyújtottam a grófnak, jelentve, hogy „ez az ur keresi méltóságodat“. Magamtól sütöttem ki a következő ugratást: Odatartottam a tálcát a gróf elé, mintha a névjegy rajta lenne és jelentettem, hogy „ez az ur keresi méltóságodat“. A gróf rémülten nézett a tálcára, mert fel kellett vennie arról a névjegyet és a névjegy nem volt rajta. „Hol a névjegye?“ — kiáltotta rám mérgesen. — Ja — feleltem — pardon: itt van a zsebemben! És előhúztam a zsebemből a névjegyet, mire harsogó kacagás tört ki. Mikor egy kicsit elfogadható életkorba kerültem, beiratkoztam a színésziskolába, ahonnan Janovits Jenő viit le azonnal Kolozsvárra és két éves szerződést kaptam. Onnan egy egészen jelentéktelen kis ripacstársulathoz kerültem, amelynek karmaiból ismét Janovits Jenő szabadított ki, visszavitt Kolozsvárra, azután következett Szeged és végül: Budapest!

Igy emlékszik rá az ujságíró

A Royal kávéházban ültünk, a Brémer-téren. Május lehetett, a záporosó most hagyta abba és kint párolgott az aszfalt. Mellőttünk a Vilmos-huszártisztek feketéztek, Schwarcz Béla. a kávé az egyik tükörelablakhoz ment, kereste a napot hogy kibujik-e a fellegek közül. Palotai „kapitány ur“, a másik kávé mérgesen megverte a csengőt a kasszánál. Jószagu, vastag kék szivarfüst takarta be a kávéházat, az ügy-

védek asztalánál különösen erősen füstöltek. Áthallaszott hozzánk, hogy éppen a tárkányi bicskás legények esetét tárgyalják, akik kiverték a falból a fináncot, mert szüz dohányt keresett Tárkányon. Báró Baich Péter főhadnagy mellé most ült oda Bura Karcsi, a cigányprimás. Szemrehányást tett szegény bárónak, hogy az éjjel megint goromba volt a nagybögőssel. A báró szó nélkül türte, hogy a primás csendesen megkorholja. Ezt akkor nem mertük megirni a váradi lapokban.

Az újságírók asztalánál Dutka Ákos, a költő, felháborodva szidta szegény Rimler Károly polgármestert, mert megengedte, hogy a fekete-kávét árát Schwarcz Béla 6 fillérről 8 fillérré emelhesse.

Béke volt.

Egy maszatos kislány állt meg az asztalunknál és ránk kiáltott:

— Vegyetek ujságot!

Vegye . . . e . . . tek? . . .

Talán ketten néztünk oda, hogy ki az? A szája az asztal tetejéig ért, csupa víz volt a haja, még a szempilláján is esőcseppek ültek és szipogott. Nem használt zsebkenődöt.

— Nem mégy innen — morgott rá valamelyik.

— Nem! . . . Vegyetek ujságot! Olcsón adom!

És a bóna alól az egész csomagot az asztalra dobta.

— Nektek odaadom feleáron! — mondta. Itt az egész!

Emőd Tamás magához intette.

— Margit! Gyere ide.

— Gyere te ide!

Az egyik megakarta csipni rózsalevél arcát, annak a kezére ütött. Szétvetette két kis lábát, és farkasszem nézett az illetővel. Meztláb volt, fehér bőrét becsapta a meleg májusi lucsok. Valami kis virágdíszes, sárga ruhácska volt rajta. Amint ott állt harciasan, szemben az egész komiszkodó világgal, amelyik csak ugratta őt és nem vett tőle ujságot, maga volt a keserű elszántság.

Annyit tudtunk róla, hogy Margit kisasszony leánya, aki virágot árul a kávéházban. Hat-hétévesnek látszott s mindenki szolt hozzá, több rosszat, mint jót. Már milyen rosszat egy ilyen kölyöknek mondani lehet. Gyönyörű gyerek volt: ment, ment — futott. Szeles, vidám, kacagó hangja volt, senki se tudta, hogy hónapokig ő kereste meg az anyja kenyerét is. Ugy kezeltük, mint egy kávéházba beszaladó virágot, aki halálra van ítélve. Valami villámlott a hangján, vissza akart ütni, a pattogatása egy kicsit gyanus volt. Egyszer úgy tetszik, hogy láttam egy bababolt kirakata elől, ahol a babák lábán harisnya volt és kis, fekete lakkcipő. De lehet, hogy nem ő volt. Ugy oda bujt ez a gyerek

Goldschmidt-bor tiszta, jó, olcsó. !
Kapható mindenütt !

a nagy üveghez, hogy a két szétnyitott kis tenyerét is rá-
tapasztotta. Ki törődik és ki felelős ilyen kis mezitlábos jó-
szágok vágyaiért?

Senki se. Mikor a káveházból kiment, beleállt a járda
mellett robogó esővizbe és megmosta a lábát. Fürdött. És
kacagott. Mégis telegyűjtötte könnyekkel a szívét, amelyet
mi akkor nem láttunk és biztosan jót neveltünk volna rajta.

Ilyen komiszak voltunk, vagyunk és — sajnos: leszünk.

PAPP JENŐ

SZAKKÖZLEMÉNY

Ugy van, kérem, ezt mondtam mindig én is!

Hogy ami pedig ezen a sanyaru viszonyok között sinylődő földön történik, azt igyekezni kell a lehető legracionálisabban és legszervezettebben elintézni, különben egy hajtófát se ér az egész. És ennél fogva lelkes szívem minden melegével tudom csak üdvözölni azt a hirt, amely szerint az amerikai „hobok“-nak, az Ujvilág csavargóinak és koldusainak most az a szándékuk, hogy tengerentuli szabadszervezetük szárait az európai kontinensre is kiterjesztve, világszövetséggé fejlődjenek és ennek a világszövetségnek hivatalos lapját, az „Ország-
uti vándort“ a föld összes nyelvein megjelentessék.

Legyen szabad ennek a hirnek a hatása alatt azonnal üstökön ragadnom a kínálkozó alkalmat és jelen szakközleményemet a netalán közeljövőben meginduló magyarnyelvű Szaklap nb. Szerkesztőségének figyelmébe ajánlva — engedjék meg nekem a következő óvatossági rendszabályok indítványozása.

1. Melegen ajánlom a Kéregetőipari Szakosztály igen tisztelt Tagjainak, hogy pénzbeszedési körutjuk alkalmával inkább a konyhafelőli oldalon tessék az egyes lakásokban jelentkezni, mint az előszobaajtónál. A konyhaajtót ugyanis bizonyára a ház bőkezű alkalmazottja nyitja ki, míg az előszobaajtót esetleg a háziak, akik spórolnak. Amit meg is lehet érteni, mert a ház alkalmazottja mindig tudja, hogy mi-ből fogja összevásárolni ennek árát — tudniillik, hogy milyen pénzből?

2. Ha a Szaktárs mégis kénytelenítettve volna az előszobaajtón jelentkezni és becsengetni, semmiesetre ne csengetsen hosszút. Ilyenkor ugyanis a háziak vagy azt hiszik, hogy a pénzeslevélhordó jön, vagy azt, hogy a végrehajtó. Előbbi azért mer olyan hosszút csengetni, mert pénzt hoz, utóbbi pedig azért, mert neki ugyis minden mindegy.

Mindkét esetben rosszul jár a Szaktárs. Ha ugyanis a család a pénzeslevélhordót várja, de helyette a Szaktársat találja ott, nincsen kellemesen érintve. Míg viszont, ha a végrehajtót várja, akkor Szaktárs jelenléte kellemesen be-

folyásolná ugyan, de erre nem is kerülhet sor, mert ilyenkor a család nem nyit ajtót.

3. Azonban pláne ne méltóztassék kettőt csengetni, mint az a Szaktársak között oly gyakori eset szokott lenni. Nem igen szivleli az ilyesmit a család a Szaktársaktól, én igazán nem tudom, hogy miért, de hiába na, nem szivleli.

4. Ha a Szaktárs véletlenül egy méter kilencvennél magasabb és olyan jó falusi arcszine van, ne méltóztassék a pénzbeszedési beszédet azzal kezdeni, hogy szegény rok-kant magántisztviselő, most jövök a kórházból. Nagyon gyanakvósak ma már az emberek és az ilyesmit nem szívesen hiszik el, én igazán nem tudom, hogy miért, de valahogy nem hiszik.

5. Azt se igen tessék emlegetni, hogy éppen huszonöt bani hiányzik ahhoz, hogy a Szaktárs hazamehessen, mert én láttam olyan elvetemült adakozót is, aki ilyenkor odaadja ugyan a Szaktársnak a huszonöt banit, de utána néz, hogy Szaktárs tényleg vonaton ül-e és amidőn azt tapasztalja, hogy nem vonaton, hanem egy közeli alkoholkimérésbe ment egy parányi lelki vigaszért, hát olyankor azt az adakozó valahogy nem veszi jó néven, én nem tudom, hogy miért, de nem veszi.

6. Ugyanezen okból kifolyólag: ha Szaktárs nem a pénzbeszedés után óhajt betérni egy kis itókára, hanem már előzőleg betért, hát olyankor ne méltóztassék programbeszéd közben az adakozóhoz közelhajtani, mert az adakozó a saját alkoholillatától nincs felháborodva, de a Szaktársétól igen, én nem tudom, hogy miért, de sajnos, igen.

7. Hamisított gyűjtőívvel ne is próbálkozzék a Szaktárs, mert ma már a nem hamisítottira sem adnak semmit.

8. Az adakozónak elkesergett gyermekek számára és korára nagyon vigyázni méltóztassék, mert van olyan galád adakozó, aki számontartja, hogy a Szaktárs legkisebb gyermeke már harmadik esztendeje hathetes, pedig új hathetes azóta nem lehet, mert a multkor is ötven voltak, most is.

9. Művészi babérokra ne méltóztassék pályázni és ha már el méltóztatott árulni az udvaron szép énekszóval, hogy a Szaktárs szeretne május éjszakákon lépni minden orgonát és ennek következtében a gyerekek a Szaktársnak bizonyos mennyiségű pénzdarabot röpitettek le papírba burkolva, akkor utána háláról ne méltóztassék még azt is elénekelni, hogy Lesz maga juszt is az enyém és Az én babám egy fekete nő, mert az adakozó furcsállani szokta, hogy a Szaktárs ilyen pajzán.

10. És végül és talán elsősorban ne méltóztassék megengedni, hogy egyes Szaktársak becsületes munkával szerzett tőkéjüket a madracukban tartogassák, mert mindenkit érhet baleset, a pénz tavatlan kezek megtalálhatják és ezek az újságírók rögtön mindent megírnak és az olyasmi csak rontja a Szakma hitelét, ennél fogva tessék azt a kis összeget csak egész nyugodtan betenni a bankba.

Ajánlom pedig ezt a tiz megszívlelendő-pontot a Szakma figyelmébe annál is inkább, mert nagyobb taglétszámú egyletet csak a legszigorubb rendszabályokkal lehet eredményesen vezetni, már pedig, ha a világgazdasági viszonyok így javulnak, mint ahogy azt jelenleg teszük, akkor a Szakmának minden oka megvan arra, hogy tagjai számának rendkívül lendületes növekedését remélhesse.

Magamat és szakközleményemet a Szakma hivatalos lapjának jóindulatába rekommendálva, vagyok kész hívük:

—n—n.

Zsebkendők hava

Fentnevezett hónap nincs ugyan naptárilag hitelesítve és néven bejegyezve, de azért minden évben pontosan megérkezik. Rendszerint úgy április elején szokott beköszönteni, a hó végéig tart és ez idő alatt bőséges alkalmat nyújt a Ház Asszonyának a következő megállapításra, hogy aszondja:

— Na látod liam, én mindig megmondtam neked, hogy rendelni kellene még vagy két tucat zsebkendőt . . .

Amiben a Ház Asszonyának vitathatatlanul igaza van, mert ilyenkor a ház zsebkendőállománya úgy elillan, miként a kámfor, már tudniillik, ha az ember megkapta azt a bizonyos dolgot, aminek a nevét nem írhatom ide két okból.

Először is, mert egy olyan csunya kifejezést nem préselhetek az Erdélyi Életbe, másrészt meg úgy hallottam, hogy attól is meglehet kapni azt a dolgot, ha az ember csak elolvassa azt a szót egy olyan ember tollából, aki maga is benne van, márpedig én, sajnos, most éppen benne vagyok.

Azonban épp ez okból terelődött a figyelmem azon szenvedő embertársaim felé, akik szintén megkapták és egyéni-ségük vérmérsékletük és lelkületük különböző voltának következtében egymástól teljesen eltérőleg viselik el azt.

Mert ott van először is az oknyomozó.

Az oknyomozó abban a pillanatban, amidőn kétségte-lenné vált, hogy megkapta, elkezd töprengeni azon, hogy, ugymond:

— Vajjon hol hültem én meg?

Hogy odahaza hült-e meg a husvéti nagytakarítás alkalmával, mert ő megmondta előre, hogy csináljanak a lakásban akármit, csak cugot ne csináljanak, de hát beszélhet az ember ezeknek, amit csak akar, ezek mindig kinyitnak minden ablakot olyankor, amikor porolnak.

Na, mondom, az oknyomozó lelkülető ember így eltöpreng bajának okán, végre is megállapít valami okot és attól kezdve aztán aránylag békén szenved.

2. Van azután általánosító kedély, aki abban a pillanatban, amidőn az elsőt trüsszenti, mélabusan jelenti ki:

— Hát hiába, ezen nem lehet segíteni. Beteg az egész város.

Aztán felsorolja mindazokat az ismerőseit, akik tudomása szerint ugyanugy szenvednek, mint ő és nézete szerint e pillanatban csak kétféle ember van nálunk: van, aki megkapja és van, aki tagadja.

3. A tárgyilagos nem sokat elmélkedik a dologról. Béeri azzal, hogy megkapta és ez a nézete a dologról, hogy az ilyesminek egy komoly orvossága van: meg kell várni, amíg elmúlik.

4. Ennek a válfajnak pontos ellentéte az, aki küzd a dolog ellen és bizva bízik. Abban a pillanatban, amidőn az a izé először kezdi csavarni az orrát, beleönt egy pohár vízbe egy csepp jódot, mert azzal állítólag meglehetősen állítani. Mire az orra nem veszi tudomásul a jódot és tovább csavarodik. Erre belenyom az orrába valami kenőcsöt, amit a sógornóm ajánlott, de az ugylászik, nem elég eredményes, mire belecsöpögtet egy újfajta tinturát, orvosilag ajánlva. Este bevesz két gram aszpirint, amit a mama ajánlott, éjszákára harisnyát huz a lábára, amit a papa ajánlott, jó forró teát iszik, rummal, forralt borral, szegfűszeggel és magyar borssal, amit a Stanci néni ajánlott, beköti a torkát, ráhuzza a dunyhát a fejére, hogy izzadjon és alszik abban a boldog tudatban, hogy sikerült a dolgot megelőznie, felébred olyan frissen és üdén, mint egy kis pillemadár, de abban a pillanatban, amidőn kiteszi a lábát az ágyból, tüszszent akkorát, hogy azt hiszi, hogy azonnal szétreped a feje és Library végül megkapta.

5. Van aztán a kis mimózálelkű, aki abban a másodpercben, amidőn a feje gyanusan kovájogni kezd, úgy érzi, hogy az egész emberi társadalmat pedig kizárólag az ő székírozására találták ki. Bevonul a szobájába, előveszi a hőmérőt, megméri magát és amidőn látja, hogy hőmérséklete semmi módon sem akar a harminchat hat tized fölé emelkedni, mélyen meg van sértve. Ha a család egyedül hagyja a szobájában, akkor azon kesereg, hogy egyedül hagyják elsenyvedni, viszont, ha valaki bemegy hozzá és háztvevően megkérdi, hogy hogy vagy fiacskám, még dühösebb, mert mit kérdik tőle, hogy hogy van, amikor ugyis látják, hogy rosszul?

6. Ennek ellenkezűje gyanánt megemlíthetjük a hősies természetűt, aki abszolúte nem törődik a dologgal. Megkapta hát megkapta, oda se neki. Tüszköl, hát tüszköl. Fúj, hát fúj, annyi baj legyen. Harminckilenc fokos lázzal ide-oda csapong embertársai között és olyan hánya-veti jókedvvel fertőzi őket sorra, hogy öröm nézni az ilyen kedves, jókedélyű hősies embert, na az ilyet az Urísten is jókedvében teremtette.

7. Van aztán profilaktikus kedély, akinek még a világon semmi baja sincs, de azon az elvi alapon állván, hogy óvatosság sosem árt, befogott orral jár az uccán, nem megy

el nyilvános szórakozó helyekre, öblöget, pasztillát szed, nem fog kezét senkivel, legközelebbi hozzátartozóit se csókolja meg, ettől függetlenül meg kapja és egy hajszállal se fogyaszt kevesebb zsebkendőt, mint egy olyan valaki, aki kevésbé profilaktikus.

8. Rendkívüli érdekes válfaj az ugynevezett immunis természet, akire a dolog állítólag nem ragad és ő falusi, edzett gyerek lévén, nem emlékszik, hogy csak valaha, egyetlenegyszer is megkapta volna. Ennélfogva nyugodtan összeölelget mindenkit, kezel, csókolózik, sűrög, forog és amidőn megkapta, kissé elcsodálkozik, majd kifekszi a dolgot, felkel, két hét múlva elfelejti az egészet és legközelebb ismét úgy érzi, hogy mindeki megkaphatja, csak ő nem, mert ő edzett falusi gyerek, nézze meg az ember.

9. Azután itt volnék végül én, aki mindezeket megfigyeltem és leírtam és aki ilyenkor, hogy magamról is beszámoljak . . .

Nini, milyen is vagyok én ilyenkor ?

Azt hiszem semilyen se vagyok, csak egészen egyszerűen náthás vagyok . . .

Ajjé, most véletlenül leírtam ezt a szót, ejnye, ejnye . . .

n.—n.

Folyton figyelmeztetik az embert

Az még hagyján, hogy az adóhivatal folyton figyelmeztet, hogy így, meg úgy, azt a bölcs figyelmeztetést is megszoktuk, hogy az autobusz belsejében köpködni tilos, arra a figyelmeztetésre se hederítsünk már, hogy ápoljuk gyümölcsfáinkat, ezek mind a bölcs hatóságok gyengéd gondoskodásai.

Na jó.

De most már divat kezd lenni az egész vonalon ez a gyengéd gondoskodás. A grammofoonlemezkereskedők figyelmeztetnek hogy ne vegyünk olcsón lemezt, a szabómesterek figyelmeztetnek, hogy ne menjünk a szövetkezethez ruhát csináltatni és most jön a mozi is és figyelmeztet, hogy ja el ne fe-

lejtjük a Greta-filmhez jókorán jegyet váltani, mert ha elmulasztjuk, ebből súlyos veszedelmek szakadnak ránk. Esetleg felmondanak a hivatalunkban, vagy kidob a háziúr, vagy keresztül megy rajtunk az autóbusz.

Jó ember, akit már olyan gyámoltalannak tart mindenki, hogy jogot formál a feletted való gyámoklásra, fogad hálásan a figyelmeztetéseket, lized pontossan az adódat, ne köpködj az autobuszban, ápold gyümölcsfádat, csak drága grammofoonlemezt vegyél, szabómeszternél csináltasd a ruhádat és inkább ne ebédelj, de vedd meg előre a Greta-jegyet, hogy hosszúéletű légy ezen a földön

Tekintse meg a

Színházi Versenybazár

szenzációs kirakatát

Szerződésbontás - választott bíróság nélkül

(Oradea.) Ha nem is gyakran, de megtörténik, hogy egy színész és egy színház a szezon közben is szerződést bontanak. Ilyenkor rendszerint választott bíróság szokott dönteni az ügyben. Jelen esetben a bíróságnak nem akadt dolga. Annál kevésbé, mert hiszen csak egy görllről volt szó,

Ez a szóbanforgó görll nagyon megtetszett annak a középkori gyárosnak, aki annyira diszkrét ember, hogy a színház direktorát is csak titokban támogatja. Persze anyagilag. És persze, mert szereti a színházat.

Néha-néha egy görll is megtetszik a gyáros-mecénásnak. Legutóbb pont a szóbanforgó görll nyerte meg a mecénás tetszését. Mire ott a kulisszák jótékony félhomályában suttogott valamit a fülébe. Diszkrétén.

Csakhogy a görll nem ismerte a kitünő művészbarátot, se mint gyárost, se mint mecénást. Igen tájékozatlan görll volt. Annyit látott csak, hogy nem tartozik a férfiszépségek közé. Apollóval egyáltalán nem lehetett volna összetéveszteni.

— *Ha maga lenne az egyetlen férfi a világon,* —
mondta a tájékozatlan görll — *akkor se kellene nekem.*

A mecénás, amilyen finomlelkű férfi, megsértődött. Bepanaszolta a görllcét a direktornál. Aki azután négszemközt beszélt a görllle. Cluj / Central University Library Cluj

Közölte vele, hogy csak abban az esetben tarthatja tovább a színháznál, ha személyesen visz egy üzenetet a színház mecénásához, X. Y.-hoz, cím ez és ez, a látogatás ideje este 9 óra.

A görll nem tudta kiről van szó, a név nem emlékezett semmire, de nem is tartotta tulságosan kellemetlen feladatnak, hogy felmenjen a színház támogatójához. Aki ugylátszik, hajlandó az ő külön támogatója is lenni.

Eppen ezért nyugodtan felment. De amint belépett az ajtón, megdöbbsent. Csak most tudta meg, hogy

a mecénás azonos azzal az urral, aki neki akkor se kellene, ha az egyetlen férfi lenne a világon...

A gyáros azt hitte, a görll megváltoztatta nézeteit. Nyugodtan helytel kínálta. Még mosolygott is, kellő fölénnyel, de megbocsájtással is.

A görll azonban váratlanul *konzekvens maradt*. Sarkon fordult és elment. A színházban sem látták azóta. *Lemon-dott a szerződéséről*. Választott bírósági döntés nélkül.

Csak Ön az oka,

ha az „Erdélyi Élet” szenzációs számaiból éppen az Ön hirdetése marad ki!

Téves elvek alapján alakult meg a »Credit« Részvénytársaság

*Fizetéseképtelenségről és bomlásról beszéltek Aradon —
Zima Tibor nyilatkozik a valótlan hírekről*

Az elmúlt héten furcsa hírek terjedtek Aradon a Credit Rt.-gal kapcsolatban. Azt beszélték, hogy a kereskedők beszüntették a hitelt a Credit könyvecskével rendelőknek, mert a részvénytársaság nem fizette a havi részleteket. Megerősíteni látszott ezt a verziót az a körülmény, hogy tényleg sok kereskedő bevette a Credit táblácskákat és nem szolgálta ki a könyvvel jelentkező vevőket.

Utánajártunk a dolognak és megtudtuk, hogy mintegy harminc kereskedő szüntette be a kihitelezést a Credit vevőknek. Többel beszéltünk a kereskedők közül, de mindannyian megcáfolták azt a hírt, hogy nem kapták volna meg a befizetett részleteket. A Credit a befolyás arányában mindig kifizette a nekik járó részesedést, tehát nem ez az oka kiválásuknak. A hitelbeszüntetésnek különböző okai voltak. Még pedig egyénenként és szakmánként különbözők. Van aki azért lépett ki, mert nem tudott megfelelő forgalmat elérni s így nem volt érdemes a könyvcs vevőkkel vesződni. Más viszont a mai rossz viszonyok között nem bírta volna el a tavaszi megnövekedett forgalommal együttjáró megnövekedett kihitelezést. Harmadiknak egyes árucikkek minimális kalkulációja tette lehetetlenné a Credit hitelt, melyet 7 százalékos költség és a kamatdifferencia terhel. Miután nem sikerült keresztülvinnie, hogy ezen árucikkeket kivonja a hitelbe adható áruk sorából, inkább beszüntette az egészet.

Másoknál a vevők agresszív fellépése okozta az elkedvetlenedést. Ugyanis egyesek azonnal a bejelentéssel, hogy készpénzzel fizetnek, az árakat lealkudták s azután könyvecskével akartak fizetni. A kereskedő, aki készpénzért beszerzési áron is hajlandó az áruján tudadni, természetesen vonakodott ilyen módon direkt ráfizetni az üzletre. Ebből állandó nézeteltérések voltak és sok kellemetlenség származott. Ennek kiinduló pontja a vevőket akviráló ügynökök voltak, akik sok helyen avval a trükkel dolgoztak, hogy a beszerzendő vevőknek azt mondták, hogy nem kell előre bejelenteniök, hogy könyvre akarnak vásárolni, hanem csak miután kialkudták az árut, akkor mutassák meg a könyvecskét.

Munkatársunk felkereste ma a Credit Rt. igazgatóját, Zima Tibor volt országgyűlési képviselőt, aki következőképpen nyilatkozott az elterjedt hírekről kapcsolatban:

— Valótlan az, hogy nem fizettük pontosan a részleteket, azonban tény, hogy 26 kereskedő beszüntette a könyvecskékre való kiszolgálást. Ez azonban egyáltalán nem

káros a részvénytársaságra nézve, sőt kívánatos volna, hogy még többen lépjenek ki és minden szakmából csupán két-három cég maradjon benn. A hiba az alapításkor kimondott elvben volt. A Credit ugyanis annakidején azon impulzus folytán alakult, mert a két másik hitelközvetkezőből, a Consumból és a Mercurból kimaradt kereskedők forgalma hirtelen megcsappant a részletüzlet kivirágzása folytán. Elvünk tehát az volt, hogy ide mindenki beléphet, aki akar és az előírt ötezer lej értékű részvényt lejegyzí. Ilyenformán 90 taggal alakultunk meg s csak később láttuk, hogy a viszonyok rosszabbodása folytán nem tudjuk tagjainkat megfelelő forgalommal ellátni. Az árszerzés is megnehezedett, tehát sok kereskedő emiatt sem bírta tovább az iramot. Ezért indult meg a leépítési folyamat, melynek következtében ma 67 tagunk van, mely még előreláthatólag csökkenni fog.

— Egyébként a Credit a legkielégítőbb módon működött az elmúlt első üzleti félévben, amit e hó 26-án közgyűlésünk elé kerülő mérlegünk is bizonyít. A részvénytársaság alaptőkéje háromszázezer lej, míg a félév alatt elért nyereség 174.000 lej volt a költségek levonása után. Ezt az összeget tartalékolni fogjuk az esetleges kétes követelések fedezésére. Eddig alig van dubiózunk. Működésünk tovább folyik és semmiféle gátló körülmény nem lépett fel, ami a gátoltságunkat megakadályozhatná.

Havi fizetéssel, mellékdíjak nélkül is hiába kínálják lakásaikat az aradi háziurak

Rengeteg az üres lakás Aradon. Nagy szenzáció ez, ha meggondoljuk, hogy néhány évvel ezelőtt szinte ismeretlen volt még az üres lakás fogalma. Ugy emlegették az emberek mint a régi jó békevilág olyan jelenségét, amely talán vissza sem tér többé.

Sokan abból éltek, hogy kinyomozták: hol fog megüresedni lakás és a tippet drága pénzen eladták a lakástke-

resőknek. Még abban a pillanatban szaladt az illető, hogy a lakáshivatalban beadja igénylését és csak a tárgyaláson döbent rá, hogy legalább tizenketten igényelték ugyanazt a lakást, amelyről, mindegyik azt hitte, hogy csak az ő titka.

— **A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár aradi fiókjának** ezúton értesíti t. betétes ügyfeleit, hogy az összes nála elhelyezett betétek után a kamatlábat 1931. április hó 15-től kezdve 1%-kal, azaz egy százalékkal leszállítja.

Tíz kiadó lakás a Minoritától a Neuman Palotáig

Pár esztendő alatt mekkorát fordult a világ! Alig merünk hinni a szemünknek, mikor végigraziázunk néhány nagyobb utvonalat. Maholnap ritkaságszámba megy a bérház, amelynek kapuján nincsen kiadó lakást hirdető tábla. Például a Battyányi uccában 6 darab kétszobás, egy háromszobás és egy négyszobás lakás van kiadó. A főuccán a Minorita palotától a Neuman palotáig terjedő kicsi szakaszon 10 különféle kiadó lakást találtunk. A legtöbb közülök nagy 4-5 szobás lakás, a kisebbek udvariak. Az emberek mintha menekülnének az udvari lakástól. A napfényt, világosságot, levegőt keresik. Egyebük ugyanis a mai világban...

A nagylakásokra alig akad bérlő

A Minorita palotában levő ötszobás lakást már 50 ezer lej évi bérért is odaadnák, de még így sem kapnak bele lakót. A Herman palotában a boldogult Deutsch Andor lakását csak úgy tudták kiadni, hogy kétfelé osztották. A Központi Takarékhelyiségeiből három lakást csináltak s így elég magas áron sikerült kiadniok. Az Erzsébet köruton, a Neuman palotában és a Szabadság téren is vannak kiadó ötszobás lakások. Kinek van hozzá pénze, butora és személyzete?

A lakberek nincsenek arányban a buzaárral

A lakások árai lefele irányuló tendenciát mutatnak ugyan, de még mindig nincsenek a buzaárak nivelóján. Az öttől hétszobás lakások évi bére 50 ezer lejtől 80 ezerig járja, a háromszobásoké 24 ezertől 36 ezerig. A kétszobás lakások havi bére 1200-2000 lej között mozog, míg az egyszobás lakások 300 lejtől 1000 lej havi bérért vannak kiadva. A békebeli bérnél még mindig magasabbak.

A havi bérfizetés általánosan elterjedt

A legtöbb üres lakást azért nem tudják kiadni, mert még mindig magas bért kérnek értük. A háziur nem akar engedni, mert akkor a többi lakó is leszállítást kér. Ilyenformán inkább üresen hagyják a lakásokat, de nem hajlandók csökkenteni a béreket. A lakások nagyrészt havi bérral kínálják. Már csak azért is beválik ez a rendszer, mert az egyhónapi bér hallatára nem ijed meg olyan könnyen a lakást kereső, mint amikor negyedévi vagy éppen az egész évi bért hallja.

Költözködnek az őslakók

A lakásvédelmi törvénynek azért ma már nem sok értelme van. Az úgynevezett őslakók nagyrésze magasabb házbért fizet, mintha ma bérelne lakást. Eppen ezért májusban nagy változások várhatók az ősbérlők köreiből. Sokan cserélik fel védett, de nagy lakásaikat viszonyaiknak megfelelőbb és olcsóbb lakásokkal. A házbéreket ugyanis jelentősen mérséklő az az általánossá vált tünet, hogy a mellékdíjak benne foglaltnak a lakbérben s így a házigazda fizeti azokat.

(1.)

Hölgyeim és uraim,

— heti hireinket közöljük

Mindenkinek, aki szorgalmas színházlátogató, bőséges alkalmá lehetett a bosszankodásra. Bosszankodott, ha nem kapott jegyet, (ritka szép napjai a szezonnak!) és bosszankodott, ha kapott jegyet. Bosszankodhatott, mert kedves neje összetévesztette az első felvonást a másodikkal és csak egy órával később készülhetett el otthon a toalettjével, bosszankodhatott, mert az előtte ülő ur egy fél méterrel magasabb volt nála és csak a karja alatt kukucskálhatott fel a színpadra, —

bosszankodhatott, mert kedvenc primadonnája aznap este berekedt, — bosszankodhatott, mert a ruhatárban utolsónak kapta meg a kabátját, — a kalapját pedig számlival tévesztették össze és rúiltak . . . Egyszóval bosszankodhatott kedvére. De ha a nézőt érheti bosszuság, miért ne bosszankodhatnának a színpad művésznői és művészei is? . . . Így született meg egy pesti lapban ez a kérdés: Mi volt a színházzal kapcsolatos legbosszantóbb emléke művészi pályafutása alatt? A kérdésre felvonult feleleteivel a pesti művészgárda elitje. Zilahi Irén is, aki a következő szenzációs nyilatkozatot adta: „Aradon történt, hogy a férfitartnerem mindent elkövetett arra, hogy engem „csusztasson“. Elibém állt, „leénekel“, egyszóval úgy kellemetlenkedett, ahogy éppen tudott. A magyarázata pedig az volt, hogy nem a felesége kapta meg azt a szerepet, amelyet én játszottam. A közönség is észrevette a bonviván mesterkedését s amikor harmadnap is így akarta elintézni a családi sérelmét, abcugolással fogadta. A közönség ítélkezett . . .“ Eddig szól Irénke nyilatkozata. Hát nem bosszantó? Már csak azért is bosszantó, mert mi erre nem emlékszünk, de olyanok sem, akiknek tizenöt évre visszamenőleg feltétlenül megbízható memóriájuk van . . . Irénke bizonyára megint tévedett.

— *Más.* Gratulálunk a romániai cukorkartelnek, hogy nem Amerikában dolgozik, ahol tudvalevően felozlatási eljárás indult a cukorkartel ellen, mert tulságosan magas árat szabott a cukornak . . .

— *Más.* Az évről-évre jobban fejlődő és gyarapodó Götzl Lipót „Sidol“ Vegyitermékek Gyára Rt. eredményes merleggel lépett a nyilvánosság elé, annak jeléül, hogy egyre nagyobb tért hódítanak márkás gyártmányai. A vállalat mult héten tartotta Budapesten közgyűlését, amelyen beterjesztett igazgatósági jelentése konstaltálja, hogy a budapesti központ általi eredményeken kívül a gyár aradi fiókja is — az Azurol — sikerrel működött és beváltotta az alapításához fűzött reményeket. A kétségtelen fejlődés jelei Götzl Lipót budapesti vezérigazgató és Kepes József, az Azurol aradi vezérigazgatójának hozzáértését és szakavatottságát dicsérik.

— *Más.* Röviddel ezelőtt még több ezer leies differen-

ciákkal játszottak Aradon rómi-partikat. A leromlott pénzvizonyokra jellemző, hogy a legelszántabb hazardőrök is áttértek a szolidabb és elmésebb bridge játékra.

— *Más.* Mihályi Lajos oradeai gyógyszerésznek mentő ötlete támadt. Miután minden igyekezete hiábavalónak bizonyult, hogy eladja patikáját, koncesziót szerzett sorsolásra és „Fortuna” elnevezés alatt megkezdte sorsjegyeinek árusítását. A főnyeremény: gyógyszerész, teljes felszereléssel és medicinákkal. Kisebb nyeremények: egy öröklakás és komplett berendezések. Most már csak az a kérdés, hogy megérnek-e annyit a nyereménytárgyak, mint amennyit beinkasszál a sorsjegyekből? Arra való tekintettel, hogy a palik még ma sem haltak ki, valószínűleg megtalálja számítását a kétségtelenül ötletes patikus.

— *Más.* Egy temesvári konzorcium tárgyalásokat folytat az aradi Kardos Miklós-féle ásványvíz lerakattal, a vállalat átvétele ügyében. Minden valószínűség szerint a jövő héten perféktuálódnak a feltételek és gazdát cserél ez a kitűnő vállalkozás.

— *Más.* Maida Emil uridivatkereskedő fizetéseképtelensége általános feltűnést keltett üzleti körökben. A korzó centrumában, szolid alapon, nagy forgalmat bonyolított le ez az üzlet, melynek tulajdonosát általában korrekt, józan, megbízható embernek tartják. Néhány hónappal ezelőtt volt leányának esküvője. Mindenesetre sajnálatos körülmény, hogy egymásután elhullanak a legprimább bonitású kereskedők.

— *Más.* A szerencsétlen gazdasági helyzetnek áldozata a Textilimport-cég is, melynek Berger és Eichner voltak a tulajdonosai. Több milliós passzívával károsodott néhány jobbsorsra érdemes kereskedő. Eichner Vilmos két hónappal ezelőtt vált ki az üzletből. Berger pedig hitelezői elől Bécsbe távozott, ahonnan egyelőre nem is szándékozik hazajönni.

— *Más.* Blaskovits városi tanácsnok elkeseredett harcot folytat az aradi Cukorgyár ellen. Sorozatosan szóváteszi a közönség panaszait a gyár ellen, amiket sikerült is minden egyes esetben bizonyítani. A város vezetősége remélhetőleg most már belátja, hogy különféle kedvezményeit érdemtelennül pazarolta a Cukorgyárra.

— *Más.* Titulescu miniszterelnöknek az a kijelentése, hogy a pénzügyi helyzetet nem szabad rózsaszínű szemüveggel nézni, optikus körökben nagy elkeseredést szült, mert az amugy is gyenge keresletnek örvendő rózsaszínű szemüvegek piacán direkt katasztrófális pangás állott be.

— *Más.* Ugyáltszik nálunk mostoha gyermeke marad az ipar a kormányoknak. Erre senkinek sem terjed ki a figyelme. Odaát, Magyarországon, valami kis fellendülés mégis csak mutatkozik az iparban. Nemrég a kofferosoknál volt egy kis mozgás, azután a kalapácskészítőknél volt egy kis forgalom . . .

Hölgyeim és uraim . . . heti hireink közlését befejeztük.

Speaker.

Film Élet

Hiba van a Greta körül

Jót tett neki, hogy Marlene Dietrich legyőzte a sex appeal-je

A Greta körül baj van. Ezt megállapították az összes hollywoodi atelierek főproducerei és menedzserei. A nagy Greta éveken keresztül mint a visszavonultság és titokzatosság szimbóluma élt pompás hollywoodi villájában, alig közlekedett tiz emberrel, ruházatára semmit sem adott, költői rendtelenségben sétált a tengerparton, vagy a Hollywoodot körülvevő lankás hegyekben.

Az utóbbi időben azonban *megváltozott Greta*. Különösen azóta észlelhető ez a változás, amióta Marlene Dietrich, a sex appealjéről nevezetes német filmsztár, kikötött Los Angelesben. A sex appeal pálmáját eddig Greta Garbo vitte el minden zsüri előtt, most azonban a közvélemény a sex appeal címmel Marlene Dietrichet tüntette ki. A német filmsztár Gretával ellentétben kitünően öltözködött, sokat járt társaságba és egyre nagyobb népszerűsége tett szert. Ez nem tetszett Greta Garbónak, barátainak unszolására ő is elkezdett öltözködni és társaságba járni. Itt történt a baj!

Egy társaságban — többnyire egy millió dolláron felüli vagyonnal rendelkező urak voltak jelen — megjelent Parker C. Norisnak, az ismert bankembernek 23 éves fia, Parker junior. A fiatalember már jó csomó bajnokságot vitt haza és Amerika egyik legnépszerűbb baseball játékosa. Az ifju Parker meglátta és azonnal megszerette Greta Garbót. Ez még nem lett volna csoda, mert Greta Garbót általában még megpillantása előtt szeretni szokták. Azonban, ami annál csodálatosabb, a filmsztár, — aki jóval idősebb a fiunál — egész este Parker juniorral flörtölt. Még pedig az egybe gyűlte tanúsága szerint igen hevesen.

És azóta Greta megváltozott.

A „lompos filmsztár“ Hollywood legragygódban öltözködő asszonya lett,

melankóliája eltűnt, vidáman, mosolyogva néz a világba és érdekes, hogy az ismerősei mégis ezt suttogják: Baj van a Greta körül! . . .

S O D E B A

a belföldi **f ü r d ő k á l y h a**

gyarak központi eladási irodája

ARÁD, STRADA ALEXADRI 6. TELEFON 570.

— **Megengedhető-e az, hogy valahányszor egy kormány-párti politikus optimista nyilatkozatot ad, az ellenszéki sajtó rögtön támadja?**

Kohnné, a kis Móricka és a német nevelő sétálnak, amikor az egyik fáról egy adag kővér, fehér pacni pottyan a Fräulein orrára.

— Mi volt ez? — kérdi Móricka.

— Az égi angyalkák futballoznak. — magyarázza a kis-asszony, orrát törölgetve — az egyik valószínűleg leejtette a labdáját.

Kohnné elneveti magát és meg akarja magyarázni a jelenség valódi okát, de Móricka leinti:

— Pszt, egy szót se, mama! Ne vegyük el neki az illúzióját.

.....

— **Helyes dolog-e az, hogy egyes lőtisztviselők kinevezése több évre szól?**

Kohn és Kohnné ebéd után enyelegnek egymással.

— Tudod, Adolfkám, — mondja Kohnné, — én egy mezüze szeretnék lenni.

— Miért?

— Akkor engem mindig meg-

csókolnál.

— Az igaz, — mereng el Kohn, — de akkor mégis jobb szeretném, ha egy naptár lennél.

— Miért?

— Mert akkor minden évben kicserélhetnék.

.....

— **Hogy csinálja azt Maniu, hogy a folyton ellenzékieskedő párttagok sohasem ártalmasak?**

Ezt hívják a kormányzásban Fumosan-módszernek. A cigarettából kivonják az ártalmas nikotint, jó cigaretta marad és nem ártalmas az egészségre.

.....

— **Mivel fognak védekezni az álláshatmozó urak?**

Kohnéknál elromlott, a villany, aminek következtében gyertya ég az összes szobákban. Este aztán, mikor Kohnné kimegy a cselédszobába és meglátja, hogy ott két gyertya ég, szigorúan rászól a cselédlányra:

— Hallja, Mari, talán elég volna magának egy gyertya is?

— Egy ez, — feleli Mari ártatlanul — csak ketté van vágva.

.....

— **Mi lehet az oka annak, hogy a kormány sietett elnapolni a parlamentet?**

Kohn elmegy egy belgyógyászhoz. Az inas, aki ajtót nyit, azt mondja neki:

— A tanár ur elutazott három hétre, a helyettese rendel. Tessék befáradni.

— Nem olyan sürgős a dolog. — feleli Kohn — inkább megvárom, míg a tanár ur megjön. A gyomor bajom hálistennek krónikus.

— **Mi lehet az oka annak, hogy a beigért országos közmunkák nem indultak meg?**

A tanító becsületességre, tisztességre inti a gyerekeket és azt mondja, hogy csak a becsületes és jó emberek kerülnek a mennyországba.

— Na, gyerekek, — teszi fel aztán a kérdést — ki akar közületek a mennyországba jutni.

A kérdésre az egész osztály feláll, csak Móricka marad ülve.

— Mi az, Móricka, — kérdezi a tanító csodálkozva — te nem akarsz a mennyországba jutni?

— De igen, — feleli Móricka — csak hogy én még ráérek.

— **Milyen sorsra jutnának új választás után a kisebb pártok?**

Móricka hat éves, de olyan kicsi, mint egy szunyog. Móricka egyszer kikérdzékedik az iskolában, mire a tanítónó kitanítja, hogy így, meg úgy, vigyázzon, bele ne essen valamibe.

Móricka pár perc múlva visszajön csuromvizesen.

— Was ist mit dir geschehen, Móricka? — kérdi a tanítónó.

— Nichts, — mondja Móricka — nur der Herr Oberlehrer hat mich übersehen . . .

— **Miért lélt olyan nagyon a kormány Manoilescutól?**

Hét zsidó panaszra ment a bíróhoz, hogy az uccán egy henteslegény megtámadta és véresre verte őket.

— Ezt nem értem, — mondta a bíró — heten egy ellen nem tudtatok védekezni?

— Nem lehetett, — felelték a zsidókák — az a gyáva alak bekerített minket.

— **Hogy van az, hogy a leketesz-sz-generálisokat azért tartóztatták le, mert enyhén kezelték az ügyeket?**

Kohnt csendőrök viszik a börtönbe. Szembe jön vele barátja, a Grün, aki így szól:

— Móric, az Istenért, mit csináltál?

— Hát mit csináltam, — mondja ártatlan hangon Kohn — a vásáron találtam egy kötelet.

— És egy kötélért becsuknak?

— Igen, mert a kötél végén egy ló is volt.

A dohány nikotinmentesítésének problémájához

Most, hogy a Fumosan vállalat révén a román dohány-monopolium is forgalomba hozta a nikotinmentesített cigarettákat, nem lesz érdektelen, ha rövid visszapillantást vetünk azokra az „eljárásokra,” amelyekkel eddig próbálkoztak kivonni a nikotint a dohányból.

Voltak törekvések, különösen Németországban, amelyek a dohány termelése során akarták kiküszöbölni a nikotint, vagyis olyan dohányt termelni, amely már learatáskor minimális mennyiséget tartalmaz. Ezek a kísérletek rengeteg pénzbe kerültek, de alig jártak pozitív eredménnyel, úgy hogy a pforzheimi német dohánykutató állomás abba is hagyta őket.

Számtalan próbálkozás történt a dohány nikotintartalmának a készáruba való csökkentésére és még tovább arra, hogy a Cigaretta C nikotintartalmának csökkentése nélkül az elszívás alkalmával kevesebb nikotin jusson a szervezetbe. Vannak ezek között igen naiv elgondolások. A legegyszerűbb példa az, hogy a szívás egy rengeteg vattán keresztül történik s akkor a dohányos boldogan emeli ki a barnára festődött vattát, a Fumosan által nikotinmentesített cigaretták forgalombahozatalának napjaiban is megfigyeltük, hogy sokan egy zsebkendőn, vagy vattán keresztül való szívás által akarták kipróbálni, vajjon valóban kivonták-e nikotint a dohányból és rosszalólag csóválták a fejüket, ha a vattán vagy zsebkendőn keresztül maradt egy kis barna folt.

Ez naivítás és önámítás is egyben, mert a *nikotin szintelen, víztiszta anyag, mely*

semmi nyomot nem hagy, míg az a barna festékanyag, amit a vatta, vagy zsebkendő felfog, nem egyéb, mint a dohányban levő gyanta és más égségi termék. A tudományos vizsgálatok beigazolták, hogy sem a vatta, sem a zsebkendő nem tart vissza semmit a nikotinból.

Számos kísérlet történt, hogy különböző vegyszerekkel távolítsák el a nikotint a dohányból. A vitrioltól kezdve az összes maróanyagokkal próbálkoztak. Természetesen hasztalanul, mert ezek a szerek a nikotinnal együtt a dohányt is elpusztítják. Ez természetesen nem akadályozott meg egyes tullelénk üzleti szellemű embereket abban, hogy forgalomba hozzanak ilyen „nikotinmentesítő” vegyszereket, amelyeket vagy befecskendeznek a cigarettába, vagy más úton hoznak érintkezésbe a dohánnyal. A dresdai törvényszék csak nemrég ítélte el másodfokon is csalás miatt egy ilyen vállalatot, aki „antitoxin-octapin” néven hozott forgalomba egy nikotinmentesítő szert, amelyről három egyetemi tanár megállapította, hogy nem egyéb a tiszta víznél.

Ha már egy egész tudományos világ elismeri, hogy az egyetlen komoly nikotinmentesítési eljárás a Falk és Dr. Wonusch téle elektrokémiai módszer, amely amellott, hogy ténylegesen kivonja a nikotint a dohányból, egyben változatlanul megőrzi annak kellemes ízét és aromáját. A bukaresti Fumosan-gyárban ezen korszakalkotó tudományos felfedezés alapján, csodálatosan megkonstruált elektromos gépek segítségével történik a cigaretták nikotinmentesítése.

Nagyszebeni Általános Takarékpénztár

Aradi fiókjintézete.

Főintézet: Nagyszebenben. Alapított 1841.
Részvénytőke és tartalékok 234,000,000 lei.

Fiókok: Beszterce, Dicsőszentmárton, Erzsébetváros,
Kolozsvár, Brassó, Medgyes, Marosvásárhely, Lovrin,
Szászrégen, Temesvár.

A B á n á t i Bankegyesület R.-T.

temesvári székházának felépítéséhez a
föld- és köművesmunkála-
tokra pályázatot hirdet.

Az érdekeltek felkéretnek az építőirodával, TMES-
VÁR, DOM-TÉR-9. szám I-ső emelet,
érintkezésbe lépni.

Csőekkel Lei 9.000 reklám áron!

Magas-frekvenciájú árnyékoltrácsu csövel, Háromrácscsú végerősítéssel, kétoldalu egyenirányítással. Antennatekerccsel, a szelektivitás emelésére.

Követelje rádiókereskedőjétől ezen szenzációs gép bemutatását. Viszonteladókat kiszolgál HIRSCHMANN Károly Arad, Strada Gheorghe Lazar No. 17.

Bélyegzőket olcsón, jól és azonnal készít **Stampa**
bélyegzőgyár Arad, a főpostával szemben

FLEISCHER Testvérek
 vas- és rézbutorgyár, ARAD, Str. I. Russu Șirianu 15
 [Aulich Lajos-uca]

Mindenki
 bevallja...
 Senkisé
 tagadja...
 hogy a

**rádiócsövek-
 nek és hangszó-
 róknak ninesen
 párja!**

Színházi, estélyi ruhákat fest, vegyileg tisztít
KNAPP gőz- és villanyerőre berendezett vállalata
 volt Weitzer-uca 11. volt Magyar-uca 10.

Hirdessen az

Erdélyi Életben!

AZ
**ARADI
 KÖZLÖNY**
 Erdély leg-
 régibb, legolvasottabb és
 legelterjedtebb napilapja!

Hirdessen az

Erdélyi Életben!

HA NINCS - AKKOR VEGYEN!

Modernül berendezett intézetemben őszi és téli ruhák bőrkabátok festését és vegytisztítását a leggyorsabban és legszababban végzem
Hoszpodár Arad, Str. V. Stroiescu No. 13.

Lengyel Lőrinc

BUTORGYÁR
 ARAD, Bul. Reg. Maria 21.

Tavaszi női és leányka felöltő és
ruha újdonságok megérkeztek

IULIU PLESZ GYULA

céghez Arad,

a színház hátsó bejáratával szemben. A CONSUM hitelkönyveskéjével vásárolható nálam **6 havi részletre.**

Mindennemű

fűszer- és csemegeárúk
legjobb minőségben, legolcsóbban

ÉLES

fűszer- és csemegeüzletében

az **Aradi Iparosok Hitel-
szövetkezete**

Áruhitel-

osztályánál

melynek bevásárlási könyvecskéivel

készpénzárón

vásárolhat 65 legelőbb aradi cégnél

6 havi részletre

Jelenkezés naponta 9-12 és 3-6 óráig
az **ARADI IPAROSOK HITELSZÖVET-
KEZETE ÁRUHITELSZÁLYÁNÁL**
Weitzer- és Batthányi-u, sarkán.

THERAPIA

szanatórium Arad, Str. Iosif Vul-
can (Kazinczy-u.) 8.

Telefon 532. Telefon 532.

Legmodernebb műtőfelszerelés.
Röntgen, Quarz. — Diathermia.

Legszébben fényez, mos, vasal

Buttinger Teréz

ARAD, volt Batthányi-u. 35. Str. Con-
sistorului. -o-o- Bent az udvarban.

Bevásárlás előtt tekintse meg

Szántó és Komlós

ruhanagyáruház szenzációs ki-
rakatait. — Mélyen leszállított
árak. Mérték utáni rendelések
gyorsan, pontosan és megbizha-
tóan eszközöltetnek. Szenzációs
nagy raktár iskolaöltönyökben.

ARAD, Színházépület.

Ha olcsón és praktikusán
akar vásárolni, úgy keresse fel

Salgóné

bizományi üzletét

ARAD, Str. Horia (Széchenyi-u.)
Neuman-palota, hol! közszük-
ségleti, háztartási, alkalmi, aján-
dék tárgyak, antiquitások dus vá-
lasztékban állandóan kaphatók.

Teikintse meg a kirakatot!

BUZA-ÁRAK! UJ ÁRAK!

MUZSAYNÁL

színházzal szemben

Öltöny Tavasz felöltő

Trench-coat

Nem gyári áru! Minden darab
saját készítmény! Mielőbb bár-
hol vásárol, keressen fel. Mercur
iparos bevásárlási könyvre
6 havi hitel.

„Dácia” kávéház és étterem

Arad előkelő közönségének találkozó helye!

**Ujabb nagyobb szállitmány érkezett
Még az eddigi áraknál is olcsóbban**

Gyermekcostömök . Lei	250.—	től feljebb
Fiuöltönyök	500.—	" "
Fiu-trench-coat	880.—	" "
Férfiöltönyök	880.—	" "
Férfi-trench-coat	1080.—	" "
Női kabát	690.—	" "

Fentieken kívül a legfinomabb kivitelű női kabátok és férfiruhák és felöltők eddig még nem létezett olcsó áron

F I B R A

férfi női és gyermekkonfekció lerakat Arad,
PIATA Avram Iancu [volt Szabadság-tér]

NEM GYÁRI TÖMEGCIKKRŐL van szó!

Győződjön meg vételkötelezettség nélkül!

Olcsó árainkat nem a minőség rovására, hanem nagy vállalatunk óriási forgalmához mérten **ALLAPITOTTUK MEG.**

Szőnyeg, függöny, stor, ágy- és asztalterítő, sezlonátvevő, butorszövet, brokát és mokett, roletta- és matracgradli, függöny-etamin és ussor, paplan, nyári takaró, kelengyevászón, zefir, selyem, szövet- és bélésáru **legolcsóbban**

„MERCANTIL“

szőnyeg- és divataruházban Arad, Bul. RegMaria 18.

Csak az árak olcsók — minőségeink változatlanul jók!

GOLDSTEIN LAJOS

DIVATARUHÁZA

Arad, Strada Bratianu (Weitzer János-ucca) No. 2.

Mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújtunk kosztüm és kabátkutnik, bársonyok, selymek és mosóanyagokban. — A hölgy és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye!